

kancelarie rp

kancelarierp.pl

Kancelarie RP to nowa jakość w usługach prawnych. W serwisie baza ponad 200 dokumentów, przyjazny i prosty generator oraz sieć wysoko wyspecjalizowanych prawników dostępnych na wyciągnięcie ręki.

Należności musi potwierdzić przede wszystkim sąd cywilny

EGZEKUCJA | Spółka wodna korzystając z egzekucji administracyjnej, musi mieć prawomocne orzeczenie, które stwierdza wysokość należności i osobę, która ma ją zapłacić.

Częstym problemem spotykanym w praktyce jest sporna sytuacja członków spółek wodnych, którzy świadomi bądź nieświadomi ciężących na nich obowiązków, wynikających z często nieznanymi im źródeł, stają przed koniecznością przymusowego spełnienia świadczeń na rzecz spółek wodnych. Nie pochyłając się nad faktyczną zasadnością roszczeń spółek wodnych wobec ich członków, należy zauważyć, iż częstokroć egzekucje tych roszczeń wszczynane w trybie administracyjnym, nieoparte są jakimikolwiek dokumentami pozwalającymi na przymusowe dochodzenie spełnienia świadczenia, co wymaga podjęcia przez zobowiązanych stosownych środków ochrony prawnej.

Podmiot prawa

Spółki wodne niedziałające w celu osiągnięcia zysku, zrzeszają osoby fizyczne lub prawne (art. 164 ust. 1 ustawy z 8 lipca 2001 r. ustawy prawo wodne). Spółki te mają określone cele. Chodzi m.in. o zaspokajanie potrzeb na wodę oraz uzdatniania jej czy meliorację. Aktem organizacyjnym spółki wodnej jest statut zatwierdzony w drodze decyzji przez właściwego starostę. Dla realizacji swoich zadań spółka wodna została wyposażona w możliwość pobierania składek członkowskich oraz innych określonych w statucie świadczeń, niezbędnych do wykonywania statutowych zadań spółki (art. 170 ustawy prawo wodne) w tym, najczęściej spotykanych, opłat za meliorację gruntów stanowiących własność, czy posiadanych przez członków spółki.

Charakter członkostwa

Wspólnym elementem każdej z regulacji dotyczących spółek wodnych na przestrzeni ubiegłych kilkudziesięciu lat jest swoista „dziedziczność” członkostwa w spółce wodnej, sprowadzająca się do stwierdzenia, iż następcy prawni członka spółki wodnej wstępują w jego prawa i obowiązki. Szerokie rozpowszechnienie organizacji spółek wodnych jeszcze przed 2001 r., w szczególności sposób dotyka właśnie osób, które nie mając wiedzy o wstąpieniu w ramy spółki swoich rodziców czy

dziadków. Zaskakiwani są oni, bądź wezwaniami do zapłaty, bądź upomnieniami wysyłanymi w trybie ustawy o egzekucji administracyjnej bezpośrednio do nich, jako następców prawnych członka spółki. Najczęściej problem składek członkowskich dochodzonych przez spółki wodne pojawia się już na etapie egzekucyjnym, gdy podmioty te przymusowo dochodzą spełnienia świadczenia w postaci nieopłaconych składek. W praktyce często dochodzi tu ze strony spółek wodnych, a także ze strony organów egzekucyjnych do błędnego założenia o wymagalności należności w postaci składek członkowskich oraz do niedostrzeżenia podstawowego dla tych składek aspektu, tj. ich cywilnoprawnego charakteru, co w konsekwencji powoduje pozbawienie podstaw prawnych przymusowe ściąganie należności w drodze egzekucji administracyjnej.

Dochodzenie składek

Przyczyną wskazanych problemów jest mylna interpretacja art. 170 ust. 5 ustawy prawo wodne. Przepis ten wskazuje, iż do egzekucji składek i świadczeń należnych od członków na rzecz spółki wodnej stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji należności podatkowych. W konsekwencji postępowanie egzekucyjne w tym zakresie zostało poddane pod reżim wynikający z ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Spółki wodne traktują wskazany przepis ustawy jako wyłączną podstawę do kierowania wobec członków spółki czy ich następców prawnych bezpośrednich żądań o zapłatę należności związanych z członkostwem bądź z innymi działaniami spółki podejmowanymi na gruntach. Następnie te żądania, przedstawione zainteresowanemu w formie wezwania do zapłaty, czy ostatecznie w formie upomnienia, o jakim mowa art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, kierowane są jako tytuł wykonawczy bezpośrednio do organu egzekucyjnego, którym przeważnie jest naczelnik właściwego urzędu skarbowego. Na tym etapie organ egzekucyjny, w zasadzie nie badając prawidłowości przedstawionego przez spółkę wodną tytułu wykonawczego (najczęściej powołujące-

go się na „orzeczenie” jako podstawę wystawienia tytułu), wszczyna szybkie postępowanie egzekucyjne, które zobowiązanego pozostawia w trudnej sytuacji do obrony.

Takie postępowanie jest błędne i pozbawione podstaw prawnych, zaś osoby znajdujące się w takiej sytuacji mają możliwość obrony przed niezasadnie wszczynanymi egzekucjami. Za ugruntowane, zarówno w doktrynie prawa wodnego, jak i w orzecznictwie sądowym, należy bowiem uznać stanowisko, zgodnie z którym należności na rzecz spółek wodnych, o jakich mowa w art. 170 ustawy prawo wodne mają charakter świadczeń cywilnoprawnych, a poddanie ich egzekucji administracyjnej nie pozbawia ich tego charakteru (**postanowienie SN z 11 sierpnia 2004 r., sygn. II CK 481/03, wyrok WSA w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., sygn. II SAB/Bk 59/12**). Ponieważ w sprawach składek i innych świadczeń na rzecz spółek wodnych nie są wydawane decyzje lub postanowienia właściwego organu administracji publicznej, dlatego też, w przypadkach braku dobrowolnego ich uiszczenia, niezbędne jest, aby należności te wynikały ze stosownego orzeczenia. Są to więc świadczenia o charakterze cywilnoprawnym a tytułem prawnym umożliwiających ich przymusowe ściąganie, powinno być prawomocne orzeczenie sądowe opatrzone klauzulą wykonalności. Składki i inne świadczenia na rzecz spółki wodnej mogą być egzekwowane w trybie egzekucji administracyjnej, jednakże tylko wtedy gdy wierzyciel tj. uprawniona spółka wodna wskaże w tytule wykonawczym podstawę prawną obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej (**wyrok WSA w Krakowie z 15 października 2012 r., sygn. II SA/Kr 1072/12**).

Wystąpienie przez spółkę wodną na drogę egzekucji administracyjnej wymaga w pierwszej kolejności legitymowania się prawomocnym orzeczeniem sądu cywilnego, które stwierdzałoby zarówno wysokość zobowiązania, jak i osobę zobowiązaną do zapłaty określonej należności. Tylko w postępowaniu cywilnym, wywołanym pozwem spółki wodnej o zapłatę składki członkowskiej bądź innych opłat, członek spółki wodnej mógłby bronić się zarówno przed zasadnością jej naliczenia i kwestionować wszelkie

➔ZDANIEM AUTORA

Mateusz Sudowski

advokat z Kancelarii Adwokackiej
advokata Jarosława Klimonta

W aktualnym stanie prawnym bezsporne jest stanowisko o cywilnoprawnym charakterze wszelkich świadczeń pieniężnych należnych na rzecz spółek wodnych od jej członków. Jednoznaczne stanowisko sądów administracyjnych potwierdza również konieczność uzyskania przez te podmioty prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej wskazanych należności. W braku istnienia takiego orzeczenia, członkowie spółek wodnych postawieni przed perspektywą egzekucji administracyjnej mają możliwość podjęcia efektywnej obrony opartej o istniejące środki ochrony prawnej w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ostatecznie korzystania także z prawa złożenia skargi do sądu administracyjnego. ©

okoliczności faktyczne i prawne, z których spółka wywodziłaby obowiązek zapłaty. Bezrefleksyjne kierowanie do egzekucji administracyjnej samych wezwań do zapłaty czy upomnień pozbawia członka spółki w zasadzie jakiegokolwiek możliwości obrony merytorycznej przeciwko żądaniu zapłaty.

Sposoby obrony

Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przewiduje środki prawne pozwalające na reakcję na egzekucję administracyjną wszczętą w opisany powyżej sposób, z pominięciem uprzedniego wymogu uzyskania wyroku sądowego przez spółkę wodną. Podsta-

wyznaczonego przez ustawę, powołanie wyżej omówionych okoliczności dotyczących braku podstaw do wszczynania postępowania egzekucyjnego w ramach tego środka ochrony prawnej jest możliwe w początkowej fazie postępowania egzekucyjnego i wymaga szybkiej reakcji samego zobowiązanego. Decyzja organu co do zarzutów zobowiązanego zapada dopiero po uzyskaniu stanowiska wierzyciela w tej sprawie. Postanowienie organu egzekucyjnego w przedmiocie zarzutów jest zaskarżalne zażaleniem. Natomiast po wykorzystaniu drogi odwoławczej, istnieje możliwość wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

W przypadku niedochowania wskazanego terminu na wniesienie zarzutów przez zobowiązanego, ale jeszcze przed zakończeniem postępowania egzekucyjnego, zobowiązanemu może pozostać w zasadzie zwrócenie się do organu egzekucyjnego o umorzenie egzekucji administracyjnej, na podstawie art. 59 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wystąpienia na drogę egzekucji administracyjnej przez spółkę wodną jedynie na podstawie wezwań do zapłaty czy upomnień, nieopartych stosownym orzeczeniem sądu powszechnego, stanowi przyczynę umorzenia postępowania egzekucyjnego. Wskazanie tego faktu przez zobowiązanego w postępowaniu egzekucyjnym może okazać się ostatnią możliwością obrony przed niezasadnym ściąganiem dochodzonych należności. ©

—Mateusz Sudowski

RZECZPOSPOLITA

TYDZIEŃ TEMU PISALIŚMY O:

Anna Wojniusz: Strony mogą kwestionować orzeczenie w sprawie o rozwiązanie małżeństwa w całości bądź też w poszczególnych częściach.

Artykuł dostępny:

kancelarierp.pl/baza-wiedzy

wowym środkiem ochrony interesów zobowiązanego w takim wypadku są przewidziane przez art. 33 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zarzuty zobowiązanego w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego składane do organu egzekucyjnego w terminie siedmiu dniowym od dnia doręczenia tytułu wykonawczego. Wobec zawitego terminu